

JAARVERSLAG STICHTING MÚSICA TEMPRANA 2024

Inleiding

Was 2023 een relatief rustig jaar voor Música Temprana (zowel in artistiek als organisatorisch opzicht), 2024 was dat zeker niet. We kunnen spreken van een zeer bewogen jaar, met artistiek gezien geweldige hoogtepunten: de productie en het uitbrengen van een nieuw album met een daaraan gekoppelde concertserie, en drie grote concerten in het Festival Oude Muziek Utrecht, waar Música Temprana dit jaar *Artist in Residence* was. Het jaar werd afgesloten met een weer heel succesvolle reeks concerten met de Misa Criolla en aanverwant répertoire.

Op organisatorisch vlak maakte onze Stichting een onrustige periode door, met aantredende en vertrekkende bestuursleden (deels dezelfde). Die ontwikkelingen trokken een wissel op het overblijvend deel van het bestuur en op de artistieke leiding. Er was wel continuïteit vanuit de administratief-boekhoudkundige ondersteuning. Ook kon in de productiesfeer gerekend worden op samenwerking met creatief producent Peggy Loch.

Artistiek

Nieuw album: In Terra Aliena, plus concerttournee

Al langer bestond de wens weer een nieuw album te maken: vooral vanuit artistiek oogpunt heel belangrijk. Daarnaast vergroot het de zichtbaarheid op de verschillende platforms zoals sociale media en Spotify, You-tube etc. In financieel opzicht echter geen gemakkelijke opgave, ook omdat de verkoop van Cd's terugloopt. Begin februari had het bestuur een vrij fundamentele discussie daarover, waarin het financiële risico en artistieke elementen werden afgewogen en een meerderheid van het bestuur zich geen voorstander toonde van dit project.

In de weken daarna is alsnog verder onderzoek gedaan naar financieringsmogelijkheden middels een lening, naast de crowdfunding die ook nu weer ingezet zou kunnen worden. Ook de mogelijkheid van een *live*

opname (minder duur) is overwogen maar verworpen. Uiteindelijk gaf de mogelijkheid een lening tegen gunstige voorwaarden af te sluiten bij ‘Cultuur en Ondernemen’ toch de doorslag het album wél te maken, naast uiteraard de inhoudelijk-artistieke en PR Marketing elementen: vastleggen cultureel erfgoed, vergroting naamsbekendheid en presentatie, tastbaar bewijs leveren van talenten en meesterschap.

Het album ‘In Terra Aliena’ – In Onbekend Land – bevat liederen die vertellen over ballingschap en heimwee naar het land dat verlaten moest worden vanwege oorlog, honger en andere gevaren en bedreigingen. De liederen getuigen ook van een ander soort ballingschap, een psychologische afstand van de balling tot alles om hem of haar heen, de vervreemding die de onbekende nieuwe omgeving met zich meebrengt.

De uitdrukking ‘In Terra Aliena’, die afkomstig is uit de psalm *Super Flumina Babylonis*, werd in de 16e eeuw in Spanje gebruikt om een specifieke situatie te omschrijven: die van de ballingschap. "Hoe zouden we onze liedjes kunnen zingen als we in een vreemd land zijn?" Deze zin verwijst naar de jonge inwoners van Jerusalem die door de soldaten van Nebukadnezar werden gedwongen naar Babylon te verhuizen en bakstenen te maken aan de oevers van de rivier.

De uitdrukking in het Spaans ‘en tierra ajena’ die je tegenkomt in de Castiliaanse poëzie, wordt gebruikt om het thema ballingschap breed uit te werken: de fysieke ballingschap voor degene die moet vertrekken en zich zijn land en zijn familie met nostalgie herinnert. En in het andere geval gaat het om de verbanning uit de liefde, als iemand verhinderd wordt “het hart van iemand anders te bewonen”. Migratie is ook in onze tijd een belangrijk thema, maar is in feite van alle tijden.

Uiteindelijk is de financiering van het album rondgekomen via genoemde lening bij “Cultuur en Ondernemen” (ruim € 17.000,-), en een heel succesvolle crowdfunding-actie (via Voordekunst), vooral gericht op eigen achterban (ruim € 11.000,- van 134 deelnemers), aangevuld met eigen middelen. Later in het jaar is genoemde lening zelfs (veel eerder dan gepland in de overeenkomst) versneld afgelost, ook dankzij gunstige inkomsten uit andere concerten en Cd verkoop. Geconstateerd kan worden dat het financiële risico dat is genomen, binnen de perken bleef, mede dankzij goede fondswerving en zeker ook artistiek presteren. Ook de bijdrage van onze productiepartner Mediatrack/Cobra Records mag genoemd worden, zowel in artistiek-technisch opzicht als vanwege de korting die we kregen. En verder bespaarden we op de kosten via de eigen catering.

Het album werd ook ditmaal opgenomen in de Utrechtse Pieterskerk, van 13 t/m 16 april, voorafgaand aan de succesvolle concerttournee met de Organisatie Oude Muziek: zes concerten, van 17 t/m 22 april, in Utrecht, Maastricht, Den Haag (Nieuwe Kerk), Vlissingen (St Jacobskerk), Groningen (Lutherse Kerk) en Amsterdam (Waalse Kerk).

De verdere productie van het album geschiedde in recordtempo, ruim op tijd voor het Festival Oude Muziek van eind augustus. Al begin augustus is de fysieke Cd verzonden naar de deelnemers aan de crowdfunding.

Recensies van het album in o.a. NRC en Luister waren zeer lovend; ook bij veel vrienden oogstte *In Terra* heel positieve reacties.

NRC, augustus 2024 (vijf sterren)

Met zijn *Musica Temprana* heeft de Nederlands-Argentijnse musicus Adrián Rodríguez van der Spoel altijd een goed oor gehad voor de weemoed van de meerstemmigheid...Hij weet altijd weer sieraden van ontroering op te diepen uit archieven...Met het weefgetouw van de meerstemmigheid schroeft *Musica Temprana* de bezongen gevoelens van gemis steeds dieper het gemoed in...Het ensemble weet de kern te vinden van de oerklank van dat verlangen dat de plek ophemelt waar je niet meer bent en de tijd verafgoodt die nooit meer vanuit het verleden zal terugkeren.

Joost Galema

El canto de la Sibila: 10 maart Utrecht

Binnen het programma “Mujer y Voz” van onze partner Instituto Cervantes bracht *Musica Temprana* met mezzosopraan Luciana Cueto en het Ensemble *Illustre* een concert waarin vrouwen en rituelen centraal stonden. Er klonken werken uit de Castiliaanse Renaissance die vertellen over het dagelijks leven van de vrouwen van die tijd, hun bekentenissen, verdriet en geheimen, met als hoogtepunt het beroemde *Lied van de Sibille*, in de versie van de kathedraal van Cuenca (15e-16e eeuw). Het lied van de Sibille is in 2010 door UNESCO uitgeroepen tot immaterieel erfgoed van de mensheid.

Binnen hetzelfde programma werd op 8 maart tijdens een gratis toegankelijke lezing uitgebreid ingegaan op de Sibille, de oorsprong, de historische ontwikkeling van het lied en de aantrekkingskracht en kracht van de interpretatie.

De Pieterskerk was op zondag 10 maart geheel uitverkocht.

Festival Oude Muziek

Artistiek gezien was de deelname van Música Temprana aan het grootste Festival in zijn soort ter wereld en dan als *Artist in Residence*, met Adrián in de leiding, een geweldig hoogtepunt in ons bijna 20-jarig bestaan. Música Temprana trad driemaal op in de uitverkochte Domkerk, te beginnen met het openingsconcert.

Het centrale thema van het Festival was “Sevilla” en de lijnen die van daaruit te trekken zijn naar het destijds door Spanje overheerste deel van Amerika. Het eerste concert ging onder de titel “Grandiose Améfrica Ladina”: die naam werd bedacht door de Braziliaanse antropologe Lélia Gonsalves en staat voor de complexe sociale samenleving van dit continent, met name als het gaat om kaste- en rassenverschillen. Dat bood ook de mogelijkheid tot een grote variëteit in het programma. Zo was er répertoire uit de grote kathedralen van o.a. Mexico, Oaxaca, Lima en Cuzco met al hun pracht, die de meerstemmige muziek ook liet horen. Maar ver van die steden en kathedralen werden ook Jezuïetenmissies opgericht en daar werd een ander soort muziek gecomponeerd, soms ook in lokale talen zoals het Chiquitaans. Zo werd dit openingsconcert een soort staalkaart van de prachtige en bijzondere muziek uit het continent dat we nu Latijns-Amerika noemen. Música Temprana had in dit concert maar liefst 32 musici op het podium of elders in de Domkerk.

In het tweede concert ging het over de reis naar Jerusalem van de Spaanse componist Francisco Guerrero, priester en kapelmeester van de kathedraal van Sevilla. Met de reis die hij op zijn 60^e (in 1588) maakte vervulde hij de droom van zijn leven. Vooral de uitingen van emoties tijdens het bezoek aan de heilige plaatsen waar hij langs kwam, maken deze kroniek zo interessant en de muziek zo mooi. De stukken van Guerrero werden afgewisseld door lamentaties van Guerrero's grote voorbeeld, Cristóbal de Morales. En door improvisaties door de oud-speler Nizar Rohana, die zo nog een dimensie toevoegde aan het emotionele klanklandschap dat we vorm trachtten te geven en dat Guerrero beleefd moet hebben toen hij door zijn Heilige Land trok.

Het derde concert was gewijd aan de Lamentaties van Cuzco, Perú, de oorspronkelijke hoofdstad van het Inca-rijk. Na de confiscatie door de Spanjaarden onder leiding van Pizarro werd Cuzco het centrum voor de verspreiding van het christendom. In het koloniale muziekarchief van het Seminarie van Cuzco troffen we een groot aantal klaagliederen van Jeremia aan, die gaan over de plunderingen van Jeruzalem door de Babyloniërs. Helemaal zeker van de overeenkomst kunnen we misschien niet zijn, maar de

Spanjaarden plunderden en vernietigden het voornaamste religieuze Inca-gebouw in Cuzco, de Coricancha (Tempel van de zon).

Naast de drie concerten in de Domkerk (drie maal uitverkocht met in totaal een kleine 2000 bezoekers) was Adrián als *Artist in Residence* in het Festival actief in workshops, verschillende ‘talkshows’, interviews etc. Het was een buitengewoon Festival waar Adrián en allen die met Música Temprana zijn verbonden, vol trots en met intense voldoening op terug kijken, een kroon op het werk!

Polen

Kort na het Festival Oude Muziek maakte Música Temprana haar debuut in Polen, in de twee plaatsen Nowogrodziec en Wroclaw, op uitnodiging van het Nationale Forum voor Muziek in Wroclaw, de derde stad van Polen, gelegen in het zuidwesten van het land. De concerten vonden plaats op 14 en 15 september. Zo kort na Utrecht was het répertoire van de Lamentaties van Cuzco een voor de hand liggende keuze, geheel in overeenstemming met de wensen van de organisatie. MT bracht het programma in vrijwel dezelfde samenstelling als in Utrecht. Ook in Polen werd veel bijval en enthousiasme geoogst. Minpunt was uiteindelijk wel de buitengewoon late betaling door de Poolse organisatie, om onduidelijke redenen. Pas in december stond het overeengekomen bedrag op onze rekening.

Misa Criolla, samen met muziek uit Ecuador

De beroemde Misa Criolla (1964) van de Argentijn Ariel Ramírez is door Música Temprana al een aantal jaren geleden in het vaste répertoire opgenomen. Sindsdien is een tweejarige traditie ontstaan, steeds in de Kerstperiode, en altijd gecombineerd met oudere/andere muziek. Ditmaal was gekozen voor muziek uit Quito, Ecuador (van rond 1700) met een focus op verhalen van vrouwen (anonieme nonnen), die om zichzelf te kunnen zijn hun toevlucht zochten in het kloosterleven. Een aantal jaren geleden bracht Música Temprana deze muziek in een apart programma onder de naam Codex Ibarra, samen met een Cd.

Voor deze serie in de periode rond Kerst was in juni subsidie aangevraagd bij een vijftal fondsen, waaronder AFK en FPK. De aanvraag was uitbesteed aan een externe fondswerfster. Helaas leverde de aanvraag weinig op; uiteindelijk werd die alleen gehonoreerd door het Van Bylandt Fonds (€ 2.000).

De vijf concerten waren zeer succesvol en uitstekend bezocht. Alleen Tilburg viel wat tegen, maar niettemin werkte daar de partage-afspraken (verdeling van

de opbrengsten tussen podium en uitvoerend gezelschap) toch nog wel; en dat laatste was zeker het geval in Haarlem. De andere zalen – Muziekgebouw aan het IJ Amsterdam, Tivoli Vredenburg Utrecht en Amare Den Haag waren uitverkocht. In totaal telden we over vijf concerten bijna 5000 bezoekers. Tivoli beloonde ons met een verrassende verhoging van het honorarium, waardoor we uiteindelijk aan de serie een fraai positief saldo overhielden.

Op zondag 22 december traden we bovendien *live* op in het tv-programma Podium Klassiek. Dat leidde tot het uitverkopen van TV Vredenburg en Amare de dagen erna, en bovendien tot een run op het Misa-album. Onze webshop stond de avond van 22 december roodgloeiend en was ook even uit de lucht. Met de concerten die nog volgden was het Misa-album uitverkocht geraakt, maar via een snelle nabestelling konden we begin januari toch weer alle belangstellenden tevredenstellen. De Cd-verkoop is mede door deze Kerstserie over 2024 uitstekend geweest; het aantal verkochte Cd's bedraagt plm. 500 (een bruto waarde van € 10.000,- vertegenwoordigend).

Met als uitschieters het Festival Oude Muziek en de Misa-serie trokken de concerten van Música Temprana in 2024 bijna 10.000 bezoekers.

Organisatie/bestuurlijke ontwikkelingen

De Stichting functioneerde sinds het aftreden van Eelke Bakker (2022) al geruime tijd zonder formele invulling van de voorzitterszetel. Daar kwam begin januari 2024 verandering in, toen Michiel van Lanschot zich (per brief) meldde als kandidaat-voorzitter. Na gesprekken met zittende bestuursleden en artistiek leider Adrián Rodríguez Van der Spoel werd Dhr. van Lanschot als voorzitter aangenomen. Enkele maanden later trad – op voorspraak van Dhr. van Lanschot - Marjolein Groot Koerkamp aan als bestuurslid met de portefeuille PR/communicatie. Medio 2024 beëindigde Arjan Hamburger na ruim 12 jaar zijn lidmaatschap van het bestuur, zoals al eerder aangekondigd, onder grote dankzegging voor zijn jarenlange bijdragen.

Met deze wijzigingen was het bestuur van de Stichting in elk geval per medio 2024 weer op volle sterkte. Bruno Molijn en Ruud Lambregts – resp. penningmeester en secretaris – maakten al langer deel uit van het bestuur, Jana Ricanek (gewoon bestuurslid) sinds 2023.

In de eerste maanden van 2024 maakte het bestuur ook ruimte voor een zakelijke ondersteuning van Adrián, via afspraken met Gala Lozynska (zie ook Jaarverslag 2023), tegen betaling van een maandelijkse vergoeding. In de hectische periode rond en tijdens het Festival Oude Muziek was die ondersteuning ook nodig, maar uiteindelijk toch ook onvoldoende. Die situatie leidde tot ongenoegen tussen zakelijk leider en bestuur (met name voorzitter

en penningmeester). Uiteindelijk is die situatie verder verslechterd en leidde tot het aftreden van vier bestuursleden, binnen één week (medio september). De aftredende leden maakten dit schriftelijk kenbaar.

Er werd – met name door penningmeester Bruno Molijn – een uitvoerig overdrachtdossier beschikbaar gemaakt m.b.t. de financiën. Dat stelde de secretaris – die ook toegang tot de rekening van de Stichting heeft – in staat voorlopig ook het penningmeesterschap waar te nemen, met ondersteuning van administratrice/boekhoudster Elvira Willems.